YEREL YÖNETİMLER VE SİYASAL FAKTÖRLER

*İsmail GÜNEŞ**

Günümüzde yerel yönetimlerin ülkelerin yönetim yapıları içerisinde aldıkları roller artmakta ve buna koşut olarak yerel yönetimlerin toplumsal, ekonomik ve politik dizgelerle olan etkileşimleri de farklılaşmaktadır. Politik yapıların hızlı evrimi yerel yönetimlere farklı işlevler yüklemektedir. Bu çalışma kapsamında yerel yönetimlerin oluşumlarını etkileyen faktörler, yerel yönetim ve merkezi yönetim ilişkisi ve yerel yönetimlerin demokratik kurum ve sivil toplum örgütü olarak kabul edilmesi sonucu üstlendiği işlevleri ne derecede yerine getirebildiği tartışılacaktır.

1. GİRİŞ

Yerel yönetimler, ulusal sınırlar içerisindeki değişik büyüklüklerdeki topluluklarda yaşayan insanların, ortak ve yerel nitelikteki gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan ve hukuk düzeni içerisinde oluşturulmuş olan anayasal kuruluşlardır.

Yerel yönetimlerin geniş bir siyasal-ekonomik sistemin parçasını oluşturmaları ve oldukça karmaşık yapı içerisinde yer almaları nedeniyle, yerel yönetimin çevresini oluşturan faktörlerden ayrı olarak incelenmesi gerçekçi bir yaklaşım tarzı oluşturmayabilir (Yıldırım,1990:7). Bu nedenle yerel yönetimlerin oluşumlarının temelinde yer alan hukuksal, ekonomik ve siyasal etmenlere değinmek konunun daha iyi açıklanabilmesi için gerekli görülmektedir.

Yerel yönetimlerin varoluşu sürecini toplum açısından bir amaç olarak değil bir araç olarak kabul etmek mümkündür. Yerel yönetimlerin ortaya çıkışları ve ülkenin idari yapısı içindeki yerlerini alışları ekonomik, hukuksal, ve siyasi nedenlerden ötürüdür.

Ekonomik neden kıt kaynakların optimum etkinlikte kullanılabilmesinin koşullarından biri olan arzın tüketici tercihlerine uydurulması gereğidir (Nadaroğlu-Keleş, 1991: 23-24). Yerel sınırlar içerisindeki toplulukların ortak gereksinimlerinin karşılanması üretim, tüketim, bölüşüm ve finansman gibi ekonomik ve mali işlemleri gerektirir (Nadaroğlu,1994:3).

*Arş. Gör. Ç.Ü. Sosyal Bil. Enst. Maliye Anabilim Dalı

Çağdaş hukuk devletlerinde hukuk devleti olmanın temel ilkeleri; kanunların genel olmalarını sağlamak,temel hak ve özgürlüklerin güven altına alınması, yasaların anayasaya uygunluğunun denetlenmesi ve idarenin hukuka bağlılığının sağlanmasıdır (Tanilli,1993:151-152). İdarenin hukuka bağlı olma ve anayasaya uygunluk prensibinden hareketle bir ülkede yerinden yönetimin olabilmesi için o ülkenin anayasasının bu tip bir örgütlenmeye izin veriyor olması ve yasalarla görev ve yetki düzenlemelerinin yapılması gerekmektedir. İdare örgütü sosyal koşullara, siyasal görüşlere , coğrafi zorunluluklara, kamu hizmetinin gereklerine ve teknik niteliklere göre değişebilir. Yerel yönetimde geçerli olan bazı yönetsel kavramlar dayanağını çeşitli sistemlerdeki uygulamalardan almaktadır. Bu durum ise bir dizi hukuksal ilişkinin sonucunu ifade etmektedir.

Siyasal neden ise; özgürlükçü demokrasilerin temelinde yerel özgürlüklerin (Libertes Locales) yer alması gerektiği yolundaki inanç ve buna bağlı olarak yerel kendi kendini yönetim (Local self Government) ilkesidir (Nadaroğlu,1994:3).

Bu çalışma kapsamında yerel yönetimler ve siyasal ilişkiler kapsamında ağırlıklı olarak yerel yönetim demokrasi ve yerel yönetim sivil toplum ilişkisi incelenecektir.

Devletin en büyük siyasal organizasyon olması öncelikle devlet kavramının ele alınmasını ve yerel yönetimlerin bu yapı içerisindeki konumunun ortaya konulmasını gerekli kılmaktadır.

2. DEVLET KAVRAMI, MERKEZİ YÖNETİM VE YEREL YÖNETİM İLİŞKİSİ

2.1. Devlet Kavramı

Devlet insanların toplum yaşamında başvurdukları bir örgütlenme biçimidir ve siyasal bir organizasyondur. (Tanilli,1993:9). Ulusal sınırlar içerisinde yaşayan insanların ortak nitelikteki gereksinimlerini karşılamak devletin temel amacıdır (Nadaroğlu,1994:3). Bu amacı gerçekleştirecek olan devleti diğer kurumlardan ayıran başlıca özellikleri ise; devletin en geniş hacimli örgütlenme biçimi olması, ileri düzeyde işbölümü sonucunda faaliyetlerinin gerçekleşmesi ve tüm bunları yapabilecek erke sahip olmasıdır. Devletin bu erk'i elinde bulundurması eğemenlik kavramı ile tanımını bulmaktadır.

Yerel yönetimlerin devlet kavramı içerisindeki yeri ise devletin dar ve geniş anlamda tanımlamalarındaki farklılığa göre değişebilir. Dar anlamda devlet, Kamu tüzel kişilerinin yalnızca merkezi ve siyasal nitelikte olanlarını kapsar. Yerel yönetimler bu kapsam içinde yer almaz. Geniş anlamı ile devlet; örgütlü kamu gücünün bütününü ya da kamu tüzel

kişilerinin hepsini içerir. Yerel yönetimler bu kapsam içinde ele alınabilir (Örnek,1988:82). Genel siyaset teorisyenleri de, yerel yönetime tarihi boyunca; merkezi devletle yerel halk arasında bir ara hizmet kuruluşu, alt bir merkezi yönetim birimi ve kendi kendini yöneten özerk topluluk gibi değişik yaklaşım ve tanımlar getirmişlerdir. Bu nedenle de yerel yönetimlerle ilgili çalışmaların önemli bir bölümü "devlet" teorileri üzerine yapılan çalışmaların " yerel yönetim birimleri" 'ne uygulama girişimleri şeklinde olmuştur. Bu girişimler sistematik bir teori oluşturma yerine, belirli kavramların, genellemelerin bir araya getirilmesi niteliği taşımaktadır (Yıldırım:1990:12).

2.2. Merkezi Yönetim Yerel Yönetim İlişkisi

Kamu hizmetlerinin görülebilmesi için devletin örgütlenmesinde, birbirinin karşıtı gibi görünen iki eğilim vardır. Bunlardan birincisi merkezi yönetim , ikincisi ise yerinden yönetimdir (Öncal,1992:12). Yerinden yönetim ya da yerel yönetim, yönetim biliminde "ademi merkeziyet" (decentralization) olarak bilinen kavramdır.

Merkezden yönetim örgütü, devlet tüzel kişiliği adına yönetilen işleri yerine getiren bir örgütlenme biçimidir ve geniş anlamıyla merkeziyet, bir ülkenin siyasi, yasal ve yönetsel açılardan merkezden yönetilmesini ifade eder (Öncal, 1991:12, Örnek,1988:111). Siyasal bir organizasyon olan devletin merkezi idareyi kurmasının temelinde ise kaynakların etkin bir biçimde ayırımı, gelir dağılımının düzenlenmesi ve istikrarın sağlanması gibi temel işlevlerin yerine getirilmesi amacı yer almaktadır(Musgrave, Musgrave,1989:7-9). Bu fonksiyonlar yerel yönetimler açısından incelendiğinde, istikrar ve gelirin yeniden dağılımı fonksiyonlarının büyük ölçüde merkezi yönetimlere ait olduğu, kaynak tahsisatının ise yönetim birimleri arasında paylaşılabildiği sonucuna varılır (Oates,1991:4). Kaynak tahsisatı ile kaynakların etkin kullanımının özel sektör ve kamu sektörü tarafından gerçekleştirilmesi ve kontrolü ele alınmaktadır (Biehl,1991:138).

Belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi için her ülkede yönetim görevi ve sorumluluğu genel yönetim ve yerel yönetim olmak üzere iki ayrı otorite ve örgüt arasında paylaştırılmıştır (Nadaroğlu,1994:3-15). Bu paylaşımda mutlak bir eşitlik aranmamalıdır. Çünkü yukarıda bahsi geçen hizmetlerin sunumunun etkin sağlanması için bir kısım kamu güçlerinin daha az yetkili bir kamu tüzel kişilerince gerçekleştirilmesi istenebilir. Bu ise bir kısım kamu güçlerinin daha az yetkili bir otoriteye transfer edilmesi anlamına gelir. Daha az yetkili otorite karşımıza yerinden yönetim kavramını çıkarır (Nadaroğlu,1994:20).

Bazı görev ve yetkilerin transferinin gerekliliği merkezi ve yerel yönetim birimlerinin aslında karşılıklı bir etkileşim içerisinde olduğunu göstermektedir. Diger bir deyişle "merkezden yönetim ve yerinden yönetim birbirinin karşıtı olan ve birbirinin güçsüz yanlarını tamamlamaya çalışan yönetim biçimleridir. Her ikisinin de üstün yanları ve güçsüz yanları vardır. Birinin güçsüz yanları diğerinin güçlü yanlarını oluşturur" (Keleş,1992:15). Birbirlerinin güçsüz yanlarını tamamlamaları nedeniyle her iki yönetim biçiminin kendi başına homojen bir şekilde uygulanmasından çok eklektik olarak bu iki yönetim biçiminin her ikisinden de faydalanılır.

3. YEREL YÖNETİMLER VE SİYASAL FAKTÖRLER

3.1. Yerel Yönetimler ve Demokrasi İlişkisi

Yerel yönetimle demokrasi arasındaki ilişkiler konusunda tarihsel olarak üç temel görüşle karşılaşmaktayız.

i. Yerel yönetim, demokratik şeçim ilkesine tamamı ile ters düşer çünkü yerel yönetim gücünü geleneklerden alan bir kurumdur. Ancak yerel olan demokrasiden bahsedilebilir diyen ve öncülüğünü J.Toulmin Smith in yaptığı görüş,

ii.Yerel yönetimler siyasal geleneğini temsil eden kurumlar olmalarına rağmen temelde kamu hizmeti sunan birer kurum olarak anlaşılmaları daha doğru olur. Demokrasinin çoğunluk, eşitlik gibi ilkeleri özde oligarşik eğilimli olan yerel yönetim istemleriyle bağdaşmaz. Yerel düzeydeki politikanın demokrasiyi geliştirmekten çok dar çıkar çatışmalarını arttırması olasıdır. Demokrasi ile yerel yönetim arasında karşılıklı bağımlılık yoktur. Demokrasi, yerel yönetim var olduğu zaman var olan, bulunmadığında ise yok olan bir şey değildir diyen Langrod, Moulin ve Wallen 'in savunduğu görüş (Yıldırım,1990:11).

iii.Özgürlük sağlayıcı, katılımcı, siyasal eğitimi getirici nitelikleri ile , demokrasi ile yerel yönetimler zorunlu ve kaçınılmaz ilişki ve içiçelik içindedir. Vergi yükümlüleri yönetimde mutlaka söz sahibi olmalıdır diyen ve J.S.Mill ile savunulmaya başlanan görüş. Tocqueville, Keith-Panther Brick ve daha sonra Fabian sosyalistler yerel düzeyde bir halk yönetiminin demokrasi açısından önemli olduğunu vurgulamıştır (Yıldırım,1990:11, Keleş 1992:46-47).

Günümüzde ise yerel yönetim konusundaki söylemler büyük bir çoğunlukla benzerlik göstermektedir. Yerel yönetimler ve demokrasi konusunda genel kabul gören söylemleri üç ana grupta toplamak mümkündür. Bunlar;

1. Yerel Yönetimler, Küçük yerleşim birimlerinden başlayarak kurulduğundan en küçük birimlere kadar kendi kendini yönetme ve katılımı sağlayıcı bir yapıya sahiptir.

2. Yerel yönetimler, Temsili demokrasi yolu ile en ücra köşelere kadar halka demokrasiyi yaşayarak öğreten kurumlardır. Bu nedenle de demokrasinin beşiğidir.

3. Tarihsel olarak yerel yönetimler demokrasinin kökenini oluşturur. Demokrasi geleneğinin yerleşmesi tarihsel sürece dayanan yerel yönetim geleneğinin bir ürünüdür.

Yerel yönetimler ve siyasi faktörler ilişkisi, temelde yerel yönetimlerin halkın ferdi ve toplumsal olarak yönetime katılması ve yönetimi denetlemesi için, yerel yönetimlerin iyi bir okul olduğu ve yerel yönetimlerin demokrasinin beşiği olduğu savına dayanır. Bu kurumların demokrasinin temel kurumları kabul edilmesi inancının altında geleneksel, tarihsel ve ideolojik etmenler yer almaktadır. Bu nedenle bu savın kesin bir veri olarak kabul edilmesinin ötesinde sorgulanmaya ihtiyacı vardır.

Yerel yönetimler hakkında her yerde ve her koşulda geçerli gibi sunulan bu temel varsayımlar gerçekte ülkeden ülkeye değişebilmektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin her ülkede benzer özellikler göstermesini beklemek doğru olmaz. Ülkelerin yönetimsel farklılıklarının yanısıra, yerel yönetimlerin tarihsel gelişimindeki farklılıklar önem taşır.

Batı toplumlarında yerel yönetimler toplumun bir ürünü olarak doğal bir oluşum süreci göstermiş ve sağlam bir geleneksel yapıya kavuşmuş iken, doğu toplumlarında ve azgelişmiş ülkelerde yerel yönetimler, devlet eliyle gerçekleştirilen yapay bir oluşum niteliği taşımaktadır.

Tarihsel gelişim içerisinde ele alınması gereken yerel yönetim kavramının evrensel geçerliliği varmış gibi sunulması yanıltıcı olabilir. Evrensel geçerliliğin salt kurumsal boyut ile sınırlanması Batı dışındaki sosyo-ekonomik sistem ve pratiğinin kapsanması önündeki ciddi bir engel gibi görünmektedir (Güler, 1992:20).

Yerel yönetimleri demokrasinin beşiği kabul etmek yerel yönetimler ile demokrasi arasında bire bir etkileşim olduğu anlamını taşır. Bu ise demokrasi kavramının eksik ele alınması ve demokratikleşmeyi sağlayan diğer faktörlerin gözardı edilmesi anlamı taşıyacağından bu tip bir tanımlama eksik kalabilecektir.

Siyasi katılımın artması yaygın bir argüman olarak kullanılmaktadır. Ancak bu güçlü yerel yönetimle güçlü demokrasi arasında mutlak bir korelasyonu öngören basite indirgeyici bir görüşe götürecek ölçüde abartılmamalıdır. Çünkü böyle bir bakış demokratikleşmeyi belirleyen bir çok karmaşık faktörün ihmal edilmesi ve küçümsenmesi anlamına gelir. Yerel politik katılımın nicel ve nitel yönleride bir çok durumda, ülke

düzeyinde belirlenen faktörlerin etkisi altındadır (Şenatalar,1991:3). Batı demokrasilerinde yerel siyaset siyasi partilerin yapı ve konumlarının da etkisi ile ulusal siyasete sıkı sıkıya bağlanmıştır. Yerel yönetimler, batı temsili demokrasisinin yaşadığı genel bunalımdan kendilerini soyutlayamamışlardır. Bu ise demokrasi kuramı ile demokrasinin uygulanması arasında ortaya çıkan sapmalar, yerel yönetimler ve katılma arasındaki pozitif ilişkiye gölge düşürmektedir (Güler,1992:18).

Diğer taraftan tabakalaşmış toplumlarda her düzeydeki yönetim siyasetin gerçeklerinden aynı ölçüde etkilenir. Bu toplumlarda iktidar tıpkı servet gibi eşitsiz dağılmıştır. Yerel ekonomik güçler ayrıcalıklarını, hiyerarşiyi ve tutuculuğunu sürdürmek için yerel siyaset kurumlarını egemenlikleri altına alırlar (Smith,1985:25). Birçok üçüncü dünya ülkesinde yerel yönetim eskiden beri varolagelen patron izleyici ilişkilerini güçlendirmekten başka bir işe yaramamıştır. Bu ilişkilerinse demokratik içeriği olduğunu ileri sürmek olanaklı görünmemektedir (Kalaycıoğlu,1991:2).

Yakın dönemde Fransa'nın yaşadığı yerelleşme tecrübesi bu konuda bizlere önemli ipuçları verebilir. 1982 yılında başlatılan geniş çaplı yönetsel değişikliklerle, merkezi üniter devletin klasik örneğini oluşturan bu ülkede kapsamlı yerinden yönetim reformları gerçekleştirildi. Başlangıçta bu girişimin yerel demokrasiyi geliştirmek, karar mekanizmalarını halka yaklaştırmak yönünde övgüye değer bir siyasal ve yönetsel reform olduğu kanısı yaygındı. Reformun gerekçelerini ise;

i. Siyasi-yönetsel planda devletin rolünü önemsizleştirme,

ii. Canlı bir demokrasiye doğru adım atma,

iii. Karar merkezlerini yurttaşa yaklaştırma fikri oluşturmaktaydı.

Reformun sonuçları ise beklentileri karşılamıyor, istenmeyen sonuçlar ortaya çıkıyordu. Coudert'a göre

"Devlet yerel düzeyde sarsılmıştı, yönetsel yetkileri ve otoritesi konusunda kararsızdı. Ortaya yeni bir iktidar sahipleri kategorisi çıkmıştı" yazar bunlara feodal beyler adını veriyordu (Bozkurt,1991:152).

Diğer önemli bir sonuç ise seçilmiş kişilerin genel ya da ulusal çıkarları, yerel çıkarların üstüne koyamamalarıydı. Bunun yanısıra bu kişiler bölgelerinde kurdukları dağıtım mekanizmasının bir sonucu olarak kendi siyasi partileri içerisinde derebeylik oluşturmaları, seçim dönemlerinde ve adaylık sürecinde partilerine olan bağımlılığın hızla azalması sonucu artık kendi partilerine maddi kaynak aktaran kişiler olmuşlardı. Fransa deneyimini en kısa şekilde Yerinden yönetim reformları, yerel demokrasiyi değil yerel

iktidarın güçlenmesini sağlamıştır şeklinde de özetlemek mümkündür (Bozkurt,1991:152-155).

Temelde yerel demokrasiyi geliştirecek hareketlere karşı olmak sözkonusu değildir. Fransa deneyimi günümüzde ülkemizde de benzer istemlerin dile getirildiği göz önüne alınırsa önem kazanmaktadır. Olası bir Yerel yönetim reformunun sonuçları her ülkede aynı olur şeklinde bir genellemeye gitmek de yanlış olur. Ancak ortaya çıkabilecek olası sorunlar da yaşanan deneyimlerin iyi analiz edilmesi ile önceden tahmin edilebilir. Bu yöndeki çabaların yerel iktidar odaklarını güçlendirme işlevinden çok demokrasiyi geliştirme işlevi üstlenmesi doğru olur.

Yerel yönetimlerin demokratik değerlerin taşıyıcısı ve yayıcısı olduğu savı tarihsel süreç içerisinde de tam bir doğruluk olarak görünmez. Osmanlı imparatorluğu ve Rusya'da 1840-1864 yıllarında kurulan batı tipi yerel yönetimler liberal demokratik yaşamı geliştirmek bir yana, toprak sahibi soyluluğun ve büyük tüccarların egemenlik araçları olmuştur. Bu nedenlede temel işlevleri feodal ilişkilerin sürdürülmesi için gerekli koşulları sağlamlaştırmak olmuştur (Güler,1992:11).

Günümüzde de yerel yönetimler devletin organik bir parçası durumundadır. Bundan dolayıda üretim ve yeniden üretim sürecinin sürecinin koşullarını sağlama işlevine sahiptir. Diğer bir değişle yerel yönetimler devlet aygıtı içinde kendine özgü bir yapı olarak belirmez. Doğrudan üretim sürecinin işlerliği için gerekli müdahalelerde bulunma yetkisi merkezin tekelindedir. Yerel yönetim kurumunun sınırları yeniden üretimin sürekliliğini güvence altına alacak altyapı, ulaşım, mekanın örgütlenmesi ve genel sağlık gibi dış koşulları yerine getirmek ve değişim süreci ile tüketimin sürdürülebilmesi için gerekli çevresel önlemleri almak olarak belirtilmiştir (Güler,1992:11,133).

3.2.Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum

Yerel yönetimler ve sivil toplum kavramları da günümüzde güncelliğini korumaktadır. Montesquieu ve Machiavelli gibi düşünürlerce ara yapılar, ara tabaka ya da kuruluşlar olarak algılanan sivil toplum Hegel'e göre merkezi devletten ayrı hareket edebilen, mülkiyet haklarına dayalı ve özünü örgütlenme özgürlüğünün oluşturduğu bir kavramdır. Marx'a göre ise maddi varlık koşulları, tüm tarihin gerçek kaynağı ocağı ve sahnelenişidir. Durkheim'e göre ikincil yapıları, Weber'e göre ise özerk yetkili tüzel kuruluşları ifade eder.

Sivil toplumun ilk kuramcılarından sayılan Hegel, yerel yönetimin sivil toplumun bir parçasını oluşturduğu söyler ve sivil toplum kuruluşları analizlerinde yerel yönetim ile

diğer özel kurum ya da kuruluşlar arasında hiç bir ayırım yapmaz (Bobbio,ed:Keane, çev:akın vd.,1993:91-100, Yıldırım, 1990:11). Yerel yönetimlerin sivil topluma dayalı olmasından anlaşılan; yerel yönetimlerin programlarının yerel siyasal gruplar, seçmenler ve yerel siyasal süreçle belirlenmesidir.

Demokratikliğin ayrıca eklenmesi sivil topluma dayalı olmanın mutlaka demokratik olmasını gerektirmeyebilir. Nitekim batıda belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkının erkek mülk sahipleriyle sınırlı olması ve diğer grupların bu hakkı 1890 lı yıllarda kazanması buna örnek olarak verilebilir (Tekeli,1990:48). Batı Avrupa'da yerel yönetimler;krallıklar, cumhuriyetler, devrimler döneminde de varlıklarını sürdürmüşlerdir. Merkezi yönetime rağmen varlığını sürdüren bu kurum, ortaya çıkma biçimi ve gelişme sürecinin gösterdiği gibi sivil bir toplum kuruluşudur. Devlet toplumun bir ürünü olarak yukarıdan aşağıya değil aşağıdan yukarıya doğru oluşmuştur. Batı demokrasileri için bir kuruluş değil bir oluşumdur. Azgelişmiş ülkelerde yerel yönetimler güçsüz ve kolayca vazgeçilebilen kurumlardır. Bu durum geleneksizliğin ya da merkeziyetçi geleneğin sonucu olarak kabul edilmektedir. Bu tür ülkelerde kronik hale gelen demokrasi sorunu, bir bakıma Batı demokrasilerini temel alan ve bugün de onların güvencesi olmaya devam eden yerel yönetim geleneği gibi bir değerden yoksundurlar (Güler,1992:20, Aksakal,1989:22-24).

Yerel yönetimler konusundaki yaklaşık 150 yıllık tarihsel geçmişimizin belirgin özelliği, farlı yoğnluk ve biçimlerde de olsa "merkeziyetçi", "otoriter", ve "paternalist niteliğini koruduğu biçiminde özetlenebilir (Ersoy,199 :45). Yerel yönetimler siyasal ya da kişisel nedenlere dayalı "patronaj" ilişkileri zincirinden kurtulamamışlardır (Emrealp,Yıldırım,1993:59). Türkiye' nin yaşadığı bu sorunlar yerel ölçekte ve olası sonuçları ile beraber ortaya konulan bir dizi sorunun çözümlenmesi ile sona ermeyecektir. Yerel yönetimler merkezi idarenin alt bir birimi olmaları sıfatı ile genel politikalardan kendilerini dışlayamamaktadırlar. Bu nedenle yerel yönetimlerle ilgili düzenlemelerin sağlıklı sonuçlar vermesi toplumdaki bir takım zincirleme etkilere bağlıdır. Yerel yönetimler yolu ile demokratik sorunların, siyasal mekanizmaki aksaklıkların düzeleceğini beklemek iyimser bir görüş olur.

4. SONUÇ

Sonuç olarak yerel yönetimler geniş bir siyasal-ekonomik sistemin parçasını oluştururlar ve oldukça karmaşık yapı yer alırlar. Bu nedenle yerel yönetimler içinde yer aldığı genel ekonomi, eğitim düzeyi, yasal ve politik çevre, sosyo-kültürel yapıdan

kendisini soyutlayamaz. Dolayısıyla yerel yönetimler ve demokrasi ilişkisi incelenirken aralarında birebir bağıntı olduğu şeklindeki yaklaşımlar eksik kalabilir.

Türkiye gibi üniter devletlerde etkin bir yerel yönetim düzeninin varlığı bahsedilen aksaklıkların giderilmesinin yanısıra, yerleşmiş ve toplumca kabul görmüş özgürlükçü demokrasinin ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yerel yönetim anlayışının var olmasına bağlıdır. Bu ise tarihsel süreçle yakın ilgili olduğu kadar toplumun sosyal birikimi ile de ilgilidir (Nadaroğlu-Keleş,1991:6).

KAYNAKÇA

AKSAKAL, Pertev (1989) Bir Yerel Yönetim Deneyi, Simge Yayınevi, İstanbul

BİEHL, Dieter (1990) "Financing the EEC budget" Proceedings of the 46th congress of the International Institute of public Finance, Brüssels 1990

BOBBIO, Norberto (1993) Sivil Toplum ve Devlet

(Ed:KEANE, John) Çev:Akın Erkan, Aksu Bora vd. Ayrıntı yayınları, İstanbul

BOZKURT, Ömer (1991) " Fransa'da Ademi Merkezileşmenin Beklenmeyen bir Sonucu : Feodalleşme" Amme İdaresi Dergisi, C:24, S:4

GÜLER, Birgül (1992) Yerel Yönetimler : Liberal Açıklamara Eleştirisel Yaklaşım, TODAİE, Ankara

EMREALP, Sadun (1993) Yerel Yönetimde Başarının Yolları

YILDIRIM, Selahattin IULA-TKİ Yerel yönetimin geliştirilmesi el kitapları dizisi no:1, İstanbul

ERSOY, Melih (1989) Türkiye'de Merkezi Yönetim Yerel Yönetim İlişkileri ODTÜ Mimarlık Dergisi, C:9 S:1 ss.45-66

KALAYCIOĞLU, Ersin (1991) "R.P.Homme'nin Tebliğine Yorum" VII.Türkiye Maliye Eğitimi Sempozyumu, Marmara Üniversitesi, Marmaris

KELEŞ, Ruşen (1992) Yerinden Yönetim ve Siyaset Cem yayınevi, İstanbul

MUSGRAVE, Peggy B. (1989) Public Finance İn Theory And

MUSGRAVE, Richard Practice, McGraw-Hill,Fifth Edition,

NADAROĞLU, Halil (1991)" Merkezi İdare İle mahalli İdareler

KELEŞ, Ruşen Arasındaki Mali İlişkilerin Dünü ve Bugünü" VII.Türkiye Maliye Eğitimi Sempozyumu, Marmara Üniversitesi, Marmaris

NADAROĞLU, Halil (1994) Mahalli İdareler Beta, 5.baskı, İstanbul

OATES, Wallace (1990) "Fiscal federalism:An Overview" Proceedings of the 46th congress of the International Institute of public Finance, Brüssels 1990

OWENS, J AND (1991) Local Government

PANELLA, G North-Holland

ÖNCEL, Yenal (1992) Mahalli idareler maliyesi filiz kitabevi, İstanbul

ÖRNEK, Acar (1988) Kamu Yönetimi Pano-Bassan Yayınları, İstanbul

ŞENATALAR, Burhan (1991) "R.P.Homme'nin Tebliğine Yorum" VII.Türkiye Maliye Eğitimi Sempozyumu, Marmara Üniversitesi, Marmaris

SMİTH, B.C. (1985) Decentralization: The Territorial Dimension of the State George Allen and Unvın Pub. London

UYSAL, Birkan (1987) "Yerel Yönetimin Çevresi" Amme İdaresi Dergisi, Cilt:20, Sayı:1,

TANİLLİ, Server (1993) Devlet ve Demokrasi Cem Yayınevi, 7.Baskı, İstanbul

TEKELİ, İlhan (1990) " Cumhuriyetin altmış yıllık belediyecilik deneyinin değerlendirilmesi üzerine", Türk Belediyeciliğide 60. yıl uluslararası sempozyumu Ankara B.Ş.B. - İULA-EMME, Ankara

YILDIRIM, Selahattin (1990) " Yerel Yönetim ve Demokrasi" Türk Belediyeciliğide 60. yıl uluslararası sempozyumu Ankara B.Ş.B. - İULA-EMME, Ankara